

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa "C. P." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanego "A. N." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w
W.

oraz w sprawie z powództwa "A. N." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w
W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanego "C. P." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w
W.

o ochronę konkurencji i nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 3 października 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 czerwca 2012 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda "C. P." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 27 czerwca 2012 r., oddalił apelację C. P. Sp. z o.o. w W. (powód), Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz A. N. sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2011 r.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w części, w której Sąd ten oddalił apelację powoda oraz zniósł koszty postępowania między stronami.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., art. 103a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1, art. 10 ust. 2 i art. 93 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. nr 244, poz. 2080, ze zm.); art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów art. 103a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 2 Konstytucji RP, art. 104 w związku z art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód powołał się na potrzebę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy trzech istotnych zagadnień prawnych oraz na potrzebę wykładni art. 103a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jako istotne zagadnienia prawne powód wskazał następujące problemy prawne: 1) jaki standard zachowania obowiązuje wnioskodawcę składającego wnioski o odstąpienie od kary w zakresie przesłanki zaprzestania uczestnictwa w porozumieniu, o której mowa w art. 103a ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w szczególności czy w przypadku porozumienia polegającego na wertykalnym ustalaniu cen odsprzedaży wnioskodawcy jest zobowiązany do zmiany tych cen przed dniem złożenia wniosku, niezależnie od warunków rynkowych panujących w tej dacie i możliwości ustalenia ceny odsprzedaży odpowiadającej tym warunkom (ceny konkurencyjnej), czy też wystarczające jest w szczególności zaprzestanie nielegalnych kontaktów z pozostałymi uczestnikami porozumienia i niereagowanie na ich propozycje dotyczące dalszego uczestnictwa w porozumieniu?; 2) czy w sytuacji, kiedy trwanie wertykalnego porozumienia cenowego zależy od jego antykonkurencyjnego skutku, ciężar dowodu wykazania istnienia takiego skutku spoczywa na Prezesie Urzędu, czy na stronie postępowania antymonopolowego (przedsiębiorcy) oraz czy wystarczającym

dowodem na istnienia takiego skutku jest utrzymywanie przez dystrybutora ceny odsprzedaży w pierwotnie ustalonej z dostawcą wysokości nominalnej, nawet po znacznym upływie czasu od ustalenia takiej ceny? Kogo – Prezesa Urzędu, czy przedsiębiorcę – obciąża dowód w zakresie wykazania, że po upływie określonego czasu nominalna wartość pierwotnie ustalonej ceny odsprzedaży nadal ma tę samą wartość ekonomiczną? 3) Czy w odniesieniu do wertykalnego porozumienia cenowego dopuszczalna jest taka wykładnia art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie pojęcia porozumienia, którego celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym”, która ogranicza się tylko do formalnej strony porozumienia, tj. w szczególności fakt jego zawarcia i zastosowania ceny w określonej nominalnej wysokości, czy też przy wykładni tego przepisu należy uwzględniać aspekty ekonomiczne (kontekst ekonomiczny) takiego porozumienia, wyrażający się w niniejszej sprawie w zmianie wartości ekonomicznej ceny odsprzedaży w czasie oraz w fakcie, że określone produkty były wyprodukowane na zlecenie dystrybutora i dostępne wyłącznie w jego punktach sprzedaży?

Prezes Urzędu w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem zaskarżenia. Służy przede wszystkim realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości poprzez: wspomaganie rozwoju prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), usuwanie rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), kontrolę respektowania podstawowych zasad postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz fundamentalnych reguł wykładni i stosowania przepisów (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Powyższe funkcje postępowania kasacyjnego, przy których interes strony skarżącej

w uzyskaniu stanowiska Sądu Najwyższego w jej sprawie schodzi na dalszy plan, mają tę konsekwencję, że zarówno wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, jak i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 55/12 i powołane tam orzeczenia). Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący najpierw wskaże kodeksową przesłankę wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, a następnie wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Podstawy skargi kasacyjnej i ich uzasadnienie oceniane są natomiast dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, nawet gdy argumenty leżące u podstaw skargi kasacyjnej oraz wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania są podobne.

Odnosząc powyższe założenia do wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej powoda w niniejszej sprawie, należy stwierdzić, że w zakresie dotyczącym potrzeby wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) powód nie wskazał przepisów, które wymagają wykładni, ani nie przedstawił

jakiegokolwiek wywodu jurydycznego w kwestii, jakie to wątpliwości doktrynalne lub rozbieżności orzecznicze wymagałyby interwencji Sądu Najwyższego.

W zakresie dotyczącym potrzeby rozstrzygnięcia zagadnień prawnych, a zatem przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy zwraca zaś uwagę, że zaskarżony wyrok opiera się na następujących ustaleniach (którymi Sąd Najwyższy, zgodnie z treścią art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany w postępowaniu kasacyjnym) i założeniach interpretacyjnych (które wpływają na uznanie zagadnienia prawnego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania za istotne zagadnienie prawne sprawy): 1) Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że zawarto porozumienie w zakresie cen odsprzedaży farby Arktyczna Biel; 2) Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że porozumienie to było stosowane co najmniej do czasu wydania decyzji; 3) w tych okolicznościach Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił brak odstąpienia przez Prezesa Urzędu względem powoda od wymierzenia kary na skutek wniosku leniency, ponieważ po dacie złożenia tego wniosku powód dalej stosował porozumienie. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika też jednoznacznie, że to „stosowanie porozumienia, mimo złożonego wniosku leniency, a nie brak wyraźnego zdystansowania się od udziału w antykonkurencyjnym porozumieniu, jest przyczyną potwierdzającą trafność orzeczenia Sądu Okręgowego w zakresie wymierzenia C. P. kary pieniężnej”. Sąd Apelacyjny dodatkowo wskazał, że przyznając się przed Prezesem Urzędu do udziału w porozumieniu, powód nie wskazywał farby Arktyczna Biel. Istnienie praktyki dotyczącej tej farby oraz jej trwanie co najmniej do chwili wydania decyzji wykazało postępowanie dowodowe przeprowadzone przed organem antymonopolowym oraz przed Sądami obu instancji.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia oraz stanowisko Sądu Apelacyjnego co do powodów, dla których Prezes Urzędu nie odstąpił od nałożenia na powoda kary pieniężnej, Sąd Najwyższy stwierdza zatem, że pierwszy problem prawny podniesiony we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania nie może być kwalifikowany jako istotne zagadnienie prawne sprawy, które Sąd Najwyższy rozwiązałby przy okazji merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. Skoro bowiem z ustaleń Sądów wynika, że po złożeniu wniosku powód nadal „stosował porozumienie”, a zatem był jego uczestnikiem, a dodatkowo nie

poinformował o istnieniu porozumienia dotyczącego farby Arktyczna Biel, bezprzedmiotowe są dywagacje, czy zaprzestanie uczestnictwa w porozumieniu wymaga zdystansowania się od udziału w porozumieniu, zmiany cen ustalonych w porozumieniu, czy też samo tylko zaprzestanie nielegalnych kontaktów z pozostałymi uczestnikami porozumienia.

Drugi problem prawny przedstawiony we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania nie spełnia z kolei wymogu oparcia zagadnienia prawnego na konkretnym przepisie wskazanym w treści zagadnienia (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 sierpnia 2012 r., III SK 4/12; z dnia 20 marca 2013 r., III SK 33/12; z dnia 20 marca 2013 r., III SK 37/12).

Z kolei trzecie zagadnienie prawne zostało już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 23 listopada 2011 r., III SK 21/11). Zmiana wartości ekonomicznej ceny odsprzedaży w czasie nie stanowi zaś elementu składowego kontekstu porozumienia, jaki można byłoby ewentualnie uwzględnić przy ustalaniu antykonkurencyjnego celu porozumień, których przedmiotem jest ustalenie ceny odsprzedaży.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 99 k.p.c. w związku z art. 98 § 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 w związku z § 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.